

Prioriteringslista för planering av tillsyn över tillståndspliktiga avloppsreningsverk

Naturvårdsverket har tagit fram ett stöd för prioritering av tillsyn av tillståndspliktiga avloppsreningsverk. Detta dokument är en läsanvisning till vägledningen som redovisas i en tabell (excellfil i pdf-format).
Prioriteringslistan är uppdelad på ett antal tillsynsområden med tillhörande förslag på tillsynsmål, innehåll i bastillsyn respektive riktad tillsyn.

Vägledningen riktar sig till länsstyrelser och kommunala tillsynsmyndigheter med tillsyn på tillståndspliktiga avloppsreningsverk.

Bakgrund

Den 22 november 2018 arrangerade Naturvårdsverket och SKL en samverkansdag kring tillsyn av tillståndspliktiga avloppsreningsverk. Erfarna handläggare från länsstyrelser, kommuner och Naturvårdsverket deltog. Syftet med dagen var att utifrån befintlig kunskap och erfarenhet forma mål och strategier för tillsynen av tillståndspliktiga avloppsreningsverk. Vad bör tillsynsmyndigheten alltid kolla och vad är viktigast att kontrollera var frågor under dagen. Naturvårdsverket har utifrån resultatet av dagen, med några egna tillägg, tagit fram detta stöd för planering av tillsyn över tillståndspliktiga avloppsreningsverk.

Avgränsning

Prioriteringslistan avser tillsyn över tillståndspliktig avloppsreningsanläggning. Ledningsnätet ingår inte.

Ett stöd för planering

Syftet med prioriteringslistan är att stötta planeringen av den egeninitierade tillsynen. Den har inte ambitionen att täcka in all tillsyn som kan vara relevant utan lyfter fram det som är viktigast att kontrollera ur ett nationellt perspektiv. För alla de prioriterade tillsynsområdena behöver en löpande tillsyn ske, en bastillsyn. Tillsynen ska kunna bekräfta att lagefterlevnad. Om tillsynsmyndigheten inte på goda grunder kan bekräfta lagefterlevnad inom ett tillsynsområde behöver tillsynsmyndigheten fokusera på frågan, genom riktad tillsyn, till dess att lagefterlevnad kan bekräftas. Varje tillsynsmyndighet kan gå in i listan utifrån sina tidigare erfarenheter av tillsynsobjekten. Prioriteringen syftar till att ge en strategi för i vilken ordning tillsynsmyndigheten behöver kontrollera och verifiera lagefterlevnad. Under en treårsperiod så bör TM ha fångat upp/ha en bild av samtliga områden även om inte alla tillsynsområden ”är i mål”. Vad som är viktigast att kontrollera är relativt konstant över tid. Prioriteringslistan är därför ett stöd för planeringen av tillsyn även i ett längre perspektiv än tre år.

Några begrepp

I prioriteringslistan förekommer några begrepp som är vanligt förekommande men som saknar legal definition eller närmare anvisningar om vad som avses. Gemensam nämnare är att de alla beskriver en delmängd av egenkontrollen. I denna kontext används begreppen enligt nedan.

Kontrollprogram

I detta sammanhang avser kontrollprogram en sammanställning över alla återkommande provtagningar och mätningar som behövs för att följa villkor, föreskrifter eller som i övrigt följer av ansvaret att vara underrättad om verksamhetens påverkan på miljön. Verksamhetsutövaren utformar kontrollprogrammet. Delar av kontrollprogrammet kan dock vara krav enligt tillståndsbeslut och föreskrift.

Periodisk besiktning

Periodisk besiktning avser i detta sammanhang en regelbundet återkommande besiktning utförd av en opartisk och sakkunnig besiktningsman. Den periodiska besiktningen är en del av egenkontrollen och syftar till att verksamhetsutövaren säkerställer att tekniska installationer och annan utrustning för drift och kontroll fungerar samt att rutiner för att drift, skötsel och underhåll är ändamålsenliga. En likartad återkommande genomgång kan också utföras av verksamhetsutövaren själv förutsatt att denne har tillräcklig kunskap samt att personal som utför genomgången inte också har ansvar för driften. Behovet av en besiktning av en opartisk aktör får bedömas i varje enskilt fall. Mycket talar dock för att en periodisk besiktning kan vara en lämplig del av egenkontrollen för avloppsreningsanläggningar. Oavsett vem som utför den regelbundna genomgången behöver verksamhetsutövaren anpassa den till verksamhetens behov.

Risk- och påverkansanalys

Risk omnämns vanligen som en sammanvägning av konsekvens och sannolikhet för en händelse. Verksamhetsutövaren behöver fortlöpande och systematiskt ha kunskap om vilka risker som verksamheten medför samt vilka risker som kan ge negativ påverkan på verksamheten, se 6§ förordning (1998:901) om verksamhetsutövares egenkontroll. Detta inklusive risker kopplade till klimatförändringar. Vidare behöver verksamhetsutövaren ha en bild hur verksamheten påverkar människors hälsa och miljön och bedöma vilken påverkan (konsekvens) som kan bli följden av att någon av de identifierade riskerna inträffar.

Långsiktiga underhållsplaner

En bärande tanke med egenkontrollen och de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap. miljöbalken är att verksamhetsutövaren ska minska identifierade risker genom att vidta åtgärder. Anläggningens tekniska delar behöver underhållas, förnyas och i vissa fall bytas ut mot delar med bättre funktion/kapacitet. Vad som ska göras och när bör framgå av en underhållsplan. Den bör ha sådan framförhållning att risken för påverkan på människors hälsa och miljön minimeras. Det är därför viktigt att underhållsplanen har risk- och påverkansanalysen som en utgångspunkt.